

O CHRAPINOSKOVI

Raz jeden furman z Liesku vozil v trstenskom chotári skaly na cestu. A čo navozil, to hneď tam aj na mieste nadrobno potíkol, žeby sa dala ľahšie cesta posýpať. Bolo to práve koncom leta, keď v jeden podvečer roztlákal skaly pod Stráňou vyše Trstenej. Ani sa dobre nenazdal, iba keď ho zrazu našla noc a treba sa mu bolo domov poberať.

„Ech, čo by som ja šiel domov. Viac urobím, keď tu prenocujem,“ pomyslel si Lieskovan. „Kone sa mi pasú a ani ja nemusím o hlade ísť spať, lebo mi v obrúsku ešte čosi ostalo, čo mi žena na obed priniesla!“ Rozhodol sa teda, že v poli prenocuje a domov do Liesku ani nikde na nocľah nepôjde. O chvíľu sa už celkom zotmelo, nuž nakládol si ohňa pod starou poľnou jabloňou, čo rástla pri ceste, rozkrútil obruštek a dojedol ostatné zvyšky. Medzitým sa už tak zotmelo, že nebolo ani na krok vidno, nuž a ako tak tento Lieskovan sedel pri ohni a hlad odoháňal, odrazu začul, ako keby dajaký chlapec na roli vrešťal. Najprv si myslel, že je to chlapčisko, čo išlo na hrach do jačmeňa a zablúdilo v tme.

„Iste nevie chlapčisko cestu domov i vreští, akoby ha z kože dral,“ uvažuje Lieskovan. Potom však odložil jedlo, postavil sa na nohy a chcel sa ísť pozrieť, kto to vrieska v poli, žeby mu cestu domov ukázal. Najprv však len tak so smiechom zakričal:

„Dobre ti tak, po čo si pošlo na hrach!“

No len čo to povedal, odrazu sa strhol vietor, kone podvíhali chvosty a hybaj v nohy takým cvalom, ako keby ich bol zopár ráz bičom pleskol.

Pozrel sa znova za koňmi, ale tých už nevidel, ani nepočul, či ešte utekajú. Len ako tak do diaľky pozerá, odrazu z Hýbeľa, kde boli vtedy veľké močiare, vybehlo čosi také ako ozrutánsky človek. Hlavy však nemalo a z krku mu vyšľahoval do výšky veľký belasý plameň. A jak uteká, tak uteká a hybaj rovno k nemu.

„Ej, veď mi tu veru nebude do smiechu, ak hentá ohava až ku mne doletí...“ pomyslel si, ale nepovedal viac ani slovo. O chvíľočku bolo svetlo už skoro celkom pri ňom. Nechcel však čakať, kým až k nemu dôjde, ale chytrou schytil halenu a hodil sa na zem. Halenu, čo držal v hrsti, potom zahodil na seba, takže ho spod nej vôbec nebolo vidno. Bol však veľmi zvedavý, čo sa robí okolo neho, nuž len nadvihol halenu a jedným okom sa pozeral, kde je tá obluda. A ako spod kabáta jedným okom malou dierkou nakukuje, tu vidí, že veru obluda je celkom blízko neho. Teraz už zreteľne videl, že ohava má i ruky i nohy a že hlavy nemá, iba veľký plameň namiesto nej, čo jej z krku jednostaj vyšľahuje.

„Už mi naozaj nič iné nebolo treba ako toto,“ zhíkol skoro nahlas Lieskovan. „Veď je to chrapinosek, čo nocami ľudí vše napadne a potom ich po horách a dolinách vodí, kým ich dakde do močiara alebo do marasu nezatahne.“

I čupel potom Lieskovan, čupel pod halenou a viac sa ani len nepohol, ba ani slovíčko nezašepkal, len aby ho obluda nezbadala. Vietor medzitým tak strašne dul, akoby chcel všetky stromy okolo cesty zlámať. Po chvíli však začal utichovať, nuž Lieskovan znova nadvihol halenu, aby zvedel, či chrapinosek ešte stojí dakde blízko neho. Ale ten sa už medzitým pobral preč. Lieskovan videl celkom dobre, ako uháňa preč k Velingu, kde ho už viacerí boli predtým videli. Koní však nikde nebolo. Chcel na ne zahvízdať, ale prišlo mu na um, že ak zahvízda, mohol by sa chrapinosek k nemu vrátiť. Nuž bol len ticho, a po chvíli si aj ľahol, že bude spať. I zaspal trošku, no vše sa prebudil a obzeral na všetky strany, či ešte dakde chrapinosa neuvidí.

No viac ho už potom nezazrel.

V tú noc sa Lieskovan ledva dočkal rána. Len čo sa ako-tak rozvidnilo, hneď sa aj pobral, že ide kone hľadať, čo sa v noci splašili a utiekli. Darmo však chodil z jedného poľa na druhé, darmo pozeral na všetky strany, či ich dakde nezočí. Kone akoby sa boli pod zem prepadli. I behal vtedy Lieskovan, behal za koňmi a obehal veru aj hodný kus poľa, no koní nenašiel. Keď sa začali po chotári už aj ľudia ukazovať, každého sa vypytoval, či nevideli dakde splašené kone. Ale ani takto sa o koňoch nič nevyzvedel. Iba keď sa jedného Trstenčana, čo sa vracal odkiaľsi z rúbaniska, spýtal, či dakde nevidel cudzie kone, ten mu takto povedal:

„Hej, akési kone som videl, ale až hen na Bratkove.“ Nuž a na Bratkovo bol veru hodný kus cesty. Lieskovan potom hneď ta zašiel a kone našiel. Ale ešte boli také preplašené, že len utiecť a utiecť.

Nuž sa Lieskovan vrátil do dediny a porozprával ľudom, čo v noci zažil. Jeden z gazdov, čo ho tiež počúval, hneď sa ho spýtal:

„A či si na toho chrapinoska aj nezahvíždal?“

„Oj, nie, nehvíždal, len som si hneď čupol a schoval sa pod halenu,“ povedal Lieskovan.

„No, to máš veľké šťastie, že si naň nezahvíždal alebo nekričal. Lebo keby si bol tak urobil, naisto by ťa bol chrapinosek dakde do močiara zašikoval,“ vřavel gazda. „Ktohovie, či by si sa bol potom odtiaľ vrátil?“

Neskôr ešte chrapinoska zbadal aj jeden Trstenčan, ale keď močiare pod Stráňou vysušili, už sa s ním nik nestretol, ani ho viac nikto nikde nezazrel.

Sotva veru ešte dakto zvie, kam sa podel.

Zdroj: HABOVŠTIAK, Anton. *Zakliate ovečky pod Rozsutcom*. Banská Bystrica: Stredoslovenské vydavateľstvo, 1966. s. 112 – 115.